

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΑΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1^η δραστηριότητα

A1. Στο κείμενο τα τρόφιμα συνδέονται με τη μνήμη και τη νοσταλγία. Αυτό συμβαίνει, γιατί διατηρούν ζωντανή τη σχέση των ανθρώπων με το παρελθόν, τους προγόνους και τις ρίζες τους. Επιπλέον, οι γεύσεις και οι μυρωδιές των παιδικών γευμάτων συνοδεύουν τον άνθρωπο σε όλη του τη ζωή, ξυπνώντας αναμνήσεις. Τέλος, σχετίζονται με γιορτές και σημαντικές στιγμές, δημιουργώντας έντονα συναισθήματα αναπόλησης. Επομένως, λειτουργούν ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν.

2^η δραστηριότητα

A2.α) Ο βασικός τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου είναι τα παραδείγματα. Ο συγγραφέας, προκειμένου να τεκμηριώσει την άποψή του ότι το φαγητό ενώνει τους ανθρώπους, παραθέτει χαρακτηριστικά παραδείγματα παραδοσιακών φαγητών από διάφορες χώρες, όπως «ένα κουσκούς στο Μαρόκο, ένα asado της σχάρας στην Αργεντινή ή μία paella στην Ισπανία». Με τα παραδείγματα αυτά τεκμηριώνει το επιχείρημά ότι το κοινό γεύμα ενισχύει τους κοινωνικούς δεσμούς και τη συλλογικότητα.

β) Στο κείμενο ο συγγραφέας επικαλείται τη λογική για να μας πείσει μέσω του επιχειρήματος («Συνδέουν τους ανθρώπους... με τη σύνθεση του πιάτου») ότι τα τρόφιμα συμβάλλουν στη διαμόρφωση ατομικής και συλλογικής ταυτότητας και ενώνουν τα μέλη μιας κοινότητας, αλλά και μέσω τεκμηρίων, όπως το παράδειγμα («Ένα κουσκούς στο Μαρόκο, ένα asado της σχάρας στην Αργεντινή ή μία paella στην Ισπανία»).

γ)

Συνώνυμα:

διαμόρφωση: διαπλάση

δεσμοί: σχέσεις

νοσταλγίες: αναπολήσεις

Αντώνυμα:

παρελθόν: μέλλον

σημαντική: ασήμαντη

3^η δραστηριότητα

A3. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Τίτλος: Το φαγητό ως στοιχείο πολιτισμού

Πρόλογος:

Το φαγητό δεν αποτελεί μόνο μέσο κάλυψης των βιολογικών αναγκών του ανθρώπου, αλλά και σημαντικό στοιχείο του πολιτισμού κάθε λαού. Μέσα από τις διατροφικές συνήθειες εκφράζονται η ιστορία, οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα μιας κοινωνίας. Για τον λόγο αυτό, το φαγητό συνδέεται άμεσα με την πολιτιστική ταυτότητα και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων.

Κυρίως θέμα:

Το φαγητό ως στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας:

- Κάθε λαός διαθέτει παραδοσιακά φαγητά που τον χαρακτηρίζουν.
- Η γαστρονομία προβάλλει διεθνώς τον πολιτισμό και την ιδιαίτερη ταυτότητα κάθε χώρας, προσελκύοντας το ενδιαφέρον άλλων λαών και τουριστών.
- Τα τοπικά εδέσματα συνδέονται με την ιστορία και την παράδοση ενός τόπου.
- Οι συνταγές μεταφέρονται από γενιά σε γενιά και διατηρούν την πολιτιστική κληρονομιά.
- Το φαγητό συνδέει τους ανθρώπους με τις ρίζες και το παρελθόν τους.

Το φαγητό ως μέσο κοινωνικοποίησης και μνήμης:

- Τα κοινά γεύματα φέρνουν κοντά τους ανθρώπους και ενισχύουν τις σχέσεις τους.
- Οικογενειακά τραπέζια και γιορτές δημιουργούν δεσμούς επικοινωνίας και συνεργασίας.
- Το φαγητό συνδέεται με σημαντικές στιγμές της ζωής (γιορτές, γενέθλια, γάμοι).
- Οι γεύσεις και οι μυρωδιές ξυπνούν παιδικές αναμνήσεις και συναισθήματα νοσταλγίας.
- Αποτελεί μέσο διατήρησης της συλλογικής μνήμης.

Επίλογος:

Το φαγητό και οι τρόποι με τους οποίους μοιραζόμαστε στιγμές με τους άλλους έχουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας και της συνοχής μιας κοινωνίας. Επομένως, η σημασία τους ξεπερνά την απλή καθημερινότητα και αγγίζει τον πυρήνα του πολιτισμού.

Λογοτεχνικό κείμενο:

1^η δραστηριότητα

B1. Στο απόσπασμα περιγράφεται ένα οικογενειακό περιστατικό που εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια εκδρομής της Πρωτομαγιάς. Η οικογένεια έχει καθίσει για φαγητό στη φύση, όμως η κατάσταση γίνεται έντονη, όταν ο πατέρας ζητά την αλατιέρα και

εκείνη δεν βρίσκεται. Στη συνέχεια, η ένταση κλιμακώνεται, καθώς η μητέρα συνεχίζει να ψάχνει παντού («πήγε στο αμάξι, έψαξε όλες τις σακούλες») και ο πατέρας εκνευρίζεται και φωνάζει («μα ξέχασες το σημαντικότερο πράγμα;»). Η κατάσταση επιβαρύνεται ακόμη περισσότερο από τις παρεμβάσεις των άλλων προσώπων, όπως του κυρίου Τάκη που προσπαθεί να τον ηρεμήσει («σιγά το πράγμα»), χωρίς όμως αποτέλεσμα. Έτσι, το περιστατικό μετατρέπεται σε σκηνή οικογενειακής έντασης γύρω από ένα φαινομενικά ασήμαντο γεγονός. Ο αφηγητής παρακολουθεί όσα συμβαίνουν και καταγράφει την εξέλιξη της σκηνής με λεπτομέρεια. Αισθάνεται άγχος, αμηχανία και μια εσωτερική ανησυχία για την έκβαση της κατάστασης («κι εγώ καταλάβαινα τι θα γινόταν σε λίγο»), καθώς αντιλαμβάνεται την ένταση μεταξύ των γονιών του χωρίς να παρεμβαίνει, αλλά μόνο να παρατηρεί.

2η δραστηριότητα

B2.α) Ασύνδετο σχήμα: «έψαξε το καλάθι... το αναποδογύρισε». Η χρήση του ασύνδετου σχήματος προσδίδει γοργό ρυθμό, ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στην αφήγηση, ενώ τονίζει την έντονη συναισθηματική φόρτιση της σκηνής.

β) Ο αφηγητής είναι ομοδιηγητικός, καθώς διηγείται ο ίδιος τα γεγονότα. Η αφήγηση γίνεται σε α' πρόσωπο («Η Πρωτομαγιά εκείνη θα μου μείνει αξέχαστη») και η εστίαση είναι εσωτερική, αφού τα γεγονότα παρουσιάζονται μέσα από τη δική του οπτική γωνία.

Δύο εκφραστικά μέσα: Εικόνα: «καθισμένοι στο χώμα, πάνω σε μικρά μαξιλαράκια»
Η περιγραφή του σκηνικού δημιουργεί ζωντανή αναπαράσταση της σκηνής.

Μεταφορά: «Γιατί σε έψησε» → αποδίδει συμβολικά τη σύνδεση του αλατιού με τον πόνο και το συναίσθημα.

Με τα εκφραστικά μέσα προσδίδεται στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα.

3η δραστηριότητα

B3. Η περιγραφή της οικογενειακής σκηνής αναδεικνύει μια στιγμή έντασης που φωτίζει τη σχέση του αφηγητή με τους γονείς του και τη διαδικασία ωρίμανσής του. Η σύγκρουση μεταξύ των γονιών, με τον πατέρα να θυμώνει και τη μητέρα να αγχώνεται, δημιουργεί ένα κλίμα αναστάτωσης, μέσα στο οποίο ο αφηγητής παρατηρεί σιωπηλά («Ο μπαμπάς, που λατρεύει το αλάτι... την κοίταζε άγρια»). Η στάση του δείχνει ότι αρχίζει να απομακρύνεται από την παιδική αθωότητα και να κατανοεί πιο ρεαλιστικά τις ανθρώπινες συμπεριφορές. Δεν παρεμβαίνει, αλλά αντιλαμβάνεται τη συναισθηματική ένταση («κι εγώ καταλάβαινα τι θα γινόταν σε λίγο») και προσπαθεί να την ερμηνεύσει, γεγονός που δείχνει την έναρξη μιας διαδικασίας ωρίμανσης. Το συγκεκριμένο περιστατικό φαίνεται να έχει καθοριστική σημασία για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του, καθώς μέσα από μια

καθημερινή οικογενειακή εμπειρία συνειδητοποιεί τις αδυναμίες των ενηλίκων και αναπτύσσει συναισθηματική και ψυχολογική ωριμότητα.